

ПРИСПИШУЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ СВДІЧЕНЬ У СЕНАТІ

Вашингтон, 18 червня. — Ще тільки чотири свідки мають переслухати в об'єднаних сенатських комісіях, щоб закінчити переслухання для в'язня причин звільнення ген. Доглеса Мек Артура зі становища верховного командувача на Далекому Сході.

Науковець звільнений з служби при флоті. Вашингтон. — Команда воєнної флотії виявила, що прийняла зречення зі служби д-ра Стефана Брунауера, з його становища головного хеміка в Досліднім і Рубудовчім Відділі Морського Бюро.

ВКРАДІ ПІРЖИЖІ І ВТОПИЛИСЯ. Вашингтон. — Чотири хлопці, які вкрали кілька великих піржжиків з пекарського воза, втекли від поліції на острів на ріці Анакості коло Вашингтону.

ГЕРОЇНУ ПРИВОЗЯТЬ З КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Нью Йорк. — Недавнє пошварвлення продажу наркотиків і їхнє поширення серед молоді в Злучених Державах і в Канаді, присусе федеральній комісар наркотиків, Гері Дж. Анслінгер, к о м у н і стичному Китаю.

АРМІЯ ЗВІЛЬНЯЄ РЕЗЕРВІСТІВ ЗІ СЛУЖБИ

Вашингтон, 18 червня. — Команда армії оголошує план звільнення коло 100,000 неактивних резервістів і резервних добровольців, яких закликало до активної військової служби.

В АМЕРИЦІ

Вражас атомову бомбу перестаріло — не хто інший, як один із її винахідників, д-р Едвард Теллер, фізик із лабораторії в Лос Аламосі. Про це пише конгресмен Едвард Ербер, який брав участь у досвідах на Енівеок і який тоді розмовляв з Теллером.

ВІРШИЛИ КІНЦЕВІ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ГЕН. М'АРТУРА члени алучених сенатських комітетів на тижневу засіданні у Вашингтоні, розглядаючи покликання нових свідків та поновне вислухання ген. Мек Артура.

ЛІБЕРАЛЬНА КОАЛІЦІЯ ПЕРЕМОГЛА У ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ

Партія ген. де Голя здобула найбільше місць в парламенті. — Комуністи мали найбільше голосів

Париж, 19 червня. — У недільних виборах у Франції ліберальна коаліція здобула знову найбільшу кількість місць у новій Національній Асамблеї.

БРИТАНІЯ ПРОПОНУЄ ІРАНОВІ 28,000,000 ДОЛЯРІВ ЗА НАФТУ

Лондон, 19 червня. — З авторитетних джерел тут вчора повідомлено, що Англо-Іранська Нафтова Компанія запропонує сьогодні іранському урядові виплату \$28,000,000 на користь майбутніх претензій, що їх може видвинути іранський уряд до компанії в дальших переговорах.

СВДІЧЕННЯ В СЕНАТСЬКІЙ КОМІСІЇ ШКОДЯТЬ РОЗВІДЧІЙ СЛУЖБІ

Вашингтон, 18 червня. — За повідомленням Джеймса Рестона, дипломатичного кореспондента щоденника Нью Йорк Таймс, члени сенатських комісій, які переводять допити в справі звільнення ген. Мек Артура зі становища головного командувача на Далекому Сході думають про вплив свідчень на американських розвідчів служби і, навапкаи, про звинувачення в діяльності американських військових і політичних чинників.

СОВЕТИ ПРИСВОЮЮТЬ СОБІ ПРАВО КОНТРОЛІ БЕРЛІНСЬКОЇ ТОРГІВЛІ

Берлін, 19 червня. — Представник совєтської контрольної комісії в Берліні, Сергій А. Денгін, поінформував вчора лідера командантів трьох західних секторів міста, що СОВЕТИ „мають право“ контролювати всі посилки товарів до західного Берліна.

ВІДВІДИНИ АДЕНАУЕРА В ІТАЛІЇ СКРІПЛЮЮТЬ ЄДНІСТЬ ЄВРОПИ

Рим, 19 червня. — Канцлер виявив „повне вдовілля“ з заходно-німецької республіки, д-р Конрад Аденауер, закінчив вчора свої перші офіційні відвідини в Італії, в результаті яких зроблено „дальший крок“ для політичного і господарського об'єднання західно-європейських країн.

АЛІАНТИ ВІДБИВАЮТЬ ВОРОЖІ ПРОТИНАСТУПИ

Токіо, 19 червня. — Аліантські війська на фронті в центральній Кореї відбили вчора ряд протинаступів ворога, що знову стягнув великі підкріплення в „залізний трикутник“ та намагався відновити там свою базу.

Розгортаються Повітряні Бої в Кореї

Токіо, 19 червня. — Впродовж останніх двох днів в Кореї приходило до великих повітряних боїв переважно між аліантськими і ворожими турбо-літаками, з чого робиться висновок, що в найближчій „третьій рунді“ свого наступу ворог готов вже використати вповні і повітряну силу.

ПОВНА ЕВАКУАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ З РАЙОНУ 38 ПАРАЛЛЕЛІ

Корея, 19 червня. — Аліантські війська виважили повну евакуацію цивільного населення з цілого простору 38-го паралелі в Кореї, встановлюючи там широкі смуги „лісної землі“.

СОВЕТИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В НАРОДОВИВСТВІ В КИТАЮ

Нью Делгі, Індія, 19 червня. — Тут наспіли достовірні інформації, що в масових розстрілах „ворогів народу“ і „контрреволюціонерів“ в опанованому червоними Китаю беруть безпосередню участь совєтські енкаведисти.

ТИФ І ВІСПА МІЖ ЧЕРВОНИМИ В КОРЕЇ

Вашингтон, 19 червня. — Тиф, віспа та інші заразливі недуги збирають своє велике жниво за ворожими фронтовими лініями в Північній Кореї.

ІРЛЯНДІЯ НЕ ПРИСТУПІТЬ ДО АТЛАНТИСЬКОГО ПАНТУ

Дублін, 19 червня. — Вибраний знову прем'єром країни Імон де Валера заявив вчора на своїй першій пресовій конференції, що в ірландській закордонній політиці не буде жадних змін, зокрема відносно участі в Атлантийському Пакті.

В СВІТІ

Португальський парламент проголосив вибори на президента країни в дні 19-го серпня. В Югославії засуджено на кару ув'язнення від 4 до 10 років чотирьох болгаринів за шпionaжу.

СВОВОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Foreign and Jersey City Rates:	
One year	\$12.00
Six months	\$6.50
Three months	\$3.50

В Державі Свободи закордонно: На рік \$2.00, На шість місяців \$1.00, На три місяці \$0.50. Можна зміняти адресу коштує 10 центів. За оголошення редакція не відповідає. Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Висновки з іранського конфлікту

Націоналізація нафти в Ірані та зв'язаний з нею англо-іранський конфлікт виявили невідомо, що Близький Схід це одне з найслабших місць в цілій оборонній системі заходів проти сподіваного нападу з боку Советського Союзу. Хоча полагодження теперішнього конфлікту привокують головну увагу, проте генеза, обставини та наслідки кризи заставляють західних аліантів поробити відповідні висновки теж на майбутнє і не тільки відносно самого Ірану, але й цілого Близького Сходу.

Ці висновки, по думці відомого американського публіциста Генсона Болдвина, є двоякого роду: одні з них відносяться до самої нафти в Ірані та в районі Перського залу, а інші до стратегічної ролі Близького Сходу в оборонних планах Заходу.

Нафту в Ірані та в районі Перського залу вважалося досі за „вitalну” для західних великоддержав. Але близька аналіза виявляє, що цього не можна брати дослівно та що західні потуги можуть вестися виграшній війні теж без цієї нафти. Вже тепер всі позначки вказують на те, що у випадку нової війни жадна з воюючих сторін не могла б користатися з цієї нафти. Теоретично іранська залізниця та інші засоби транспорту могли б перевезти від 100 до 200 тисяч барилек нафти від Перського залу до Каспійського моря, звідки могли б її перебирати советські кораблі. Але практично такий перевіз був би дуже утруднений, якщо взагалі можливий під час війни. Про це подбала б вже аліантська авіація, ривночасно зі саботажима внутрі країни.

Коли йдеться про аліантів, то американські і британські кораблі, могли б цю нафту забирати з Перського залу, але це теж тільки теоретично, бо практично нафтові терени могли б бути легко знищені теж советськими бомбардувальниками, або зайняті советськими парашутистами чи знищені місцевими комуністичною п'ятою коловою. Рахуючись з такою можливістю, аліанти готували вже наперед знищити великі рафінерії нафти, щоб не дати їх в руки большевикам.

II. Васильченко. Большевицька препаратія клясиків літератури

3. Степан Васильченко.

В останні роки большевицькі критики і „літературознавці” намагаються препаратувати творчість видатних українських письменників - клясиків, подаючи сучасному українському читачеві тільки старанні вибрані і процензурані твори письменника та даючи в відповідному тенденційному освітленні характеристику життя і творчості письменника.

Видатний український новеліст Степан Васильченко, що встиг померти власною смертю і тим урятувався від неминучої долі своїх колег по перу, від большевицьких тюрем, заслання і концтаборів, тепер у відповідно препаративному вигляді подается сучасному читачеві. В 1949 році у Києві вийшла книжка повістей і оповідань Степана Васильченка. В наслідок грунтовної цензурної селекції в це видання не ввійшли твори Васильченка, в яких порушені національні та релігійні теми („Роман”, „Під школою”, „Інспектор”, „З дитячих вражень”, „На розкоші”, „Московский гедзь”, „Вечеря”, „На вечерні”, „Сластенник” та інші).

залежить теж панування над світом.

Америка зі свого боку приділяла досі тому району тільки другорядну політичну увагу. Але тепер, в своїй першодовій ролі організатора світової оборони проти большевизму, Злучені Держави намагаються здобути там відповідну стабілізаційну опору, що на випадок війни могла б правити за головну оборонну базу. Тут в першу чергу входить в гру Туреччина, що зі своїми двадцятьма дивізіями, модерно вишколеними і озброєними, становить головну військову силу. Крім того, американське позитивне становище до політичних аспірацій поодиноких близько-східних країн створює багато менше підозрів і пересудів щодо самих американських замірів. Тому теж Злучені Держави силою обставин і факти починають теж в тій частині світу грати головну роль в політичній і стратегічній організації оборони проти большевизму.

О. Несіна. АНГЛІЯ ЧИ АМЕРИКА?

(Полеміка двох учених)

Відповідаючи на скарги Раса, професор Гарвардського Університету Крейн Брінтон у своїй статті в журналі „Look” (ч. 10) підкреслює, що проф. Раса нічого не зробив, щоб поліпшити відносини між Америкою і Англією. „Маленька взаємна критика добра, але лінія між критикою і придріпаними докорами така тонка, що ми всі мусимо бути обережними, щоб не перейти її” — говорить Брінтон.

Заперечуючи твердження Раса, що американці не розуміють небезпек одночасної війни в Європі і в Азії проти Росії і Китаю, він пише так: „Ми не можемо йти за ідеєю Раса і відмовитися — чи фактично відмовитися від Азії, щоб концентруватися на утриманні Західної Європи. Ми можемо й мусимо планувати разом з іншими демократичними народами підтримку демократії в Азії і в Європі”. Брінтон далі пише, що Америка в сучасний момент становить собою переважачу силу в складній системі національних держав, які змагаються. Багато американців надіються, що ця система може колись об'єднатися по згоді народів світу в вільну світову державу, так, як американські 13 суверенних штатів були об'єднані в 1787 р. „Але цей день не в 1951 рік, а тим часом ми мусимо якнайшвидше грати в стару гру балаясу сил”, — продовжує проф. Брінтон.

Брінтон нагадує, що Англія сама в минулому столітті була лідером, була примушена тримати на поготівлі велику флотилію для всього світу і мала багато малих війн в Азії і Африці. Тоді англійці почували себе в ролі опікуна в світі суверенитв „інтернаціональної політики”. Пройшов час і тепер Англія повинна відмовитися від керівництва нами. Тепер ми, американці, взяли на себе роллю опікуна: „Вільність нас думають про це не як про грубе панування, але як про роботу, яку треба робити до того часу поки нації світу знайдуть спосіб виходу з суверенитв” — заявляє Брінтон.

Він заявляє, що американці не будуть боротися з комунізмом тільки в Азії, як думає Раса, бо вузол, що прив'язує Америку до Європи, дуже міцний. „Ми будемо робити все, що зможемо в Західній Європі, хоч ми мусимо також це саме робити в Азії”.

Брінтон далі пише, що Раса підкреслює погляди деяких американців, що Англія мало посилав військ до Кореї. Такі американці, за словами Брінтона, це галаслива меншість, яку треба брати не серйозніше ніж тих небагатьох незадоволених людей, які нарікали навіть тоді, коли англійці висадилися з нами в Нормандії. „Вільність американців знають, що Англія має війська в Гонг Конгу і в Малаї”.

Так само заперечує він твердження Раса, що американці думають про соціалістичний уряд Англії, як про уряд нездійснений до керівництва. Багато ліберальних чи лише з широким кругозором американців стежать із симпатією за тим, як англійці намагаються розв'язати демократичним шляхом соціальні й економічні проблеми, які в багатьох випадках тяжчі ніж ті, перед якими стоять американці.

Щодо науки й технології, то проф. Брінтон говорить, що тут проф. Раса впадає в щось подібне до „націоналістичних причіпок”, чого він найменше з усіх людей мусив би собі дозволити. „Англії, як і собі, повинні він нам, роблять винаходи, американці копіюють. Це сумна стара історія, в якій кожна нація претендує на першість винаходів. В дійсності ж, наука, завдяки діяльності всіх людей, інтернаціональна, чи скоріше наднаціональна” — продовжує Брінтон.

Брінтон не згоден з Расом, що приклад з державним секретарем, який походить із робітників, є прикладом соціальної рівності в Англії. Він говорить, що це приклад політичної рівності, яка в Англії, безсумнівно, така сама як і в Америці — навіть більша (що до негрів). Але англійці, можливо, не мають такої соціальної рівності, яку мають американці, враховуючи те, що в Англії має значення для людини її походження. Ніяке комплексне суспільство не досягнуло досконалої соціальної рівності. Так само й Америка, — говорить проф. Брінтон. Він теж не заперечує того, що в Англії зменшена різниця життєвого рівня між найбіднішими і багатими.

Що до американської зухвалості, про яку пише Раса, то Брінтон відповідає йому тим, що ніяка сила, яка мала перевагу над іншими в історії Заходу, не уникла обвинувачень в зухвалості. Деяку частину американців можна також в цьому обвинуватити, але не велику.

„Суміш практичного матеріалізму й морального ідеалізму в двох народах — англійському й американському та сама”, — говорить Брінтон.

На закінчення своєї статті проф. Брінтон радить шукати розв'язки суперечностей не в повчанні й оскарженні один одного, але у взаємному вихованні. Співпраця між демократичними народами мусить бути основана на порозумінні і взаємній толеранції, яку члени окремих націй дістають в довгом процесі виховання. Коли ж мова про американців і британців, то вони в кращому становищі в порівнянні з іншими, бо:

„Ми і англійці, не зважаючи на велику різницю в акценті і словнику, говоримо одною мовою. Ми можемо торгувати, обмінюватися студентами, радитися і слухати один одного по радіо, телевізії і кіно без перекладача”.

(Закінчення)

ПОТРЕБА ВІДМЕЖУВАННЯ

Взагалі можна ствердити значний поступ в Америці щодо розуміння таких понять як „Росія” і „російський”. Проте, тут і там, дається ще й тепер відчувати стару плутанину про „Росію” як державу, що складена тільки з одного „російського” народу. Американські українці багато робили в тому напрямі, щоб навчити американців відмежовувати „Україну” від „Росії”, а український нарід від московського. Це робили ми тоді, коли все, що було зв'язане з Росією та російською назвою, тішилось в Америці спеціальною увагою і привіллями. Та куди важливіше робити це тепер, коли з російським іменем зв'язують теж і українське ім'я, як говорять про російський імперіалізм, про російську агресію, про російський терор, про каторжну працю в Росії, про російський большевизм і т. п. Ми вже мали нагоду зауважити у деяких американських газетах, і в книжках, як там пишеться про „російські злочини” чи „російське варварство” в такий спосіб, неначе б вони були ділом також і тих народів, які хоч і заселяють „Росію”, але яких вона підбила. Що більше: дехто починає ці злочини поширювати навіть на всіх слов'ян і говорить про „слов'янську загрозу” та „слов'янське варварство”.

Як давніше говорено про „російську культуру” і важко було переконувати американців, що те, що вони розуміють під цією культурою, є в багатьох випадках культурним вкладом інших народів, а не „російського”, себто московського народу, так тепер доводиться вясняти, що те, що вони сьогодні називають „російським імперіалізмом”, чи „російським варварством”, не є прикметою і ділом українського народу, чи інших культурних народів, країни яких входять до складу Советського Союзу. До того ж у Совтах пануючий і упривілейований нарід це — як за старої Росії — московський нарід та його мова й культура. З нашого боку це ніякий „расовий” чи „націоналістичний” випадок проти московського народу (хоч русофілі та комувофілі так тут ці речі представляють), а тільки ствердження, що поневолені Москвою народи мають свою окрему мову й культуру і що вони жадні імперіалісти, а навпаки, самі впади жертвою московського імперіалізму.

Що ця справа потребує пильної уваги, можна було зауважити хоча б на „Балтійським Дні”, який відбувся минулої суч в Карнеї Гол. у Нью Йорку, де промовляв, між іншими, сенатор Овен Брустер, республіканець з Мейн, гостро атакуючи російський терор та російське варварство. До чого вже дійшло русофіліство в Америці, говорив сенатор Брустер, пізнати по тому, що це й сьогодні масо університети, в яких читається при закінченні шкільного року доповіді на тему „Російський вклад у нашу культуру”, себто в культуру американського народу...

Ця заввага сенатора Брустера, річ ясна, виявляє ту реакцію, яка тепер зростається у „старих” американців, що їх годують довгими десятиками років „вищою російською культурою” і що не можуть стерпіти тих образ, якими Москва обкидає тепер усе американське. Тепер їм таки важко добачувати „вищу культуру” там, де гніт і терор, де невільнича праця і народодовбивство.

Коли мова про нас, то ми не пропагусмо ніякої „вищої” української культури, чи „вищої української раси”. Ми тільки хочемо, щоб Америка і світ знали, що терор, гніт, невільнича праця і народодовбивство — не вийшли з Києва чи Львова, а з Петербургу і Москви, а Україна впала першою й найбільшою жертвою цього варварства, з якого намагається весь час звольнитись.

У вступній статті В. Курашова подані фальшиві і викривлені факти з життя і творчості Васильченка. Цілковито неправда з твердження критики про те, що ніби редакція української газети „Рада” хотіла відвернути Васильченка від демократичного напрямку творчості. Неправда також і твердження про літературні впливи на письменника. Неправда, що „твори А. Чехова і М. Горького допомогли письменникові...” відштовхнутися від традицій народницько-просвітнянської прози. Цю неправду й тенденційну думку спростовують раніші дослідження советських літературознавців і зокрема статті в „Літературній Енциклопедії” та „Большой Советской Энциклопедії”, надруковані в 20 рр., коли вчені могли ще писати більше правди. В цих статтях зазначено, що в світогляді Ва-

льченка збереглися риси архаїчної селянської ідеології, по письменнику малое життя українського села через призму романтики і містики, що народницькі традиції міцно живуть у творчості Васильченка, що неоромантизм, мрійність і особливий ліризм є характерні риси його творчості. Неправдливо твердження Курашова заперечує і сам Васильченко на сторінках цієї ж самої книжки 1949 року видання. „Вплив української народної пісні, Шевченка, Гоголя — це основні впливи, під якими я зформувався як український письменник” — так сам Васильченко пише про літературні впливи на свою творчість. А трохи далі на сторінці 51 цього ж видання 1949 року читаємо це раз: „Найбільше враження, повторюю, справила на мене ця триця: Пісня, Кобзар і Гоголь”. Отже шаблонне стереотипне твердження про „благотворное влияние передовой русской литературы” тут абсолютно не має ніякого ґрунту.

Старанно замовчуючи і обминаючи твори Васильченка, в яких він порушує національне питання, В. Курашова якось таки прокоптився, згадавши одним реченням про небажани для неї твори: „Саме в період співробітництва в „Раді” він написав кілька творів, в яких виявив нерозуміння національного питання („Крамольна ніч”, „Інспектор”). Цим реченням В. Курашова виявляє себе прихильником царського міністра Валуєва і національної політики царського уряду. Варто пригадати зміст цього забороненого большевиками оповідання. Дія відбувається в дореволюційній школі на Україні. Інспектор Воронюк — це типовий перевертень-малорос вірний слуга царського уряду, русифікатор, українофоб. Він забороняє українські пісні на шкільному святі. І діти змушені співати тільки офіційні казенні пісні: „От Кавказа до Алтая, от Амура до Днепра” та інші, в яких

М. Міллер. ОЗБРОЄННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬНА КНЯЗІВСЬКИХ ЧАСІВ

Українські щити мали форму вузького рівнобічного трохкутника з трох вигнутими довгими сторонами та іноді з округлою горішньою стороною, чим значно відрізнялися від круглих східних та простокутних або фігурних західних. Щит являв собою дерев'яну раму, на яку набилася залізна бляха або груба шкіра. Основа щита робилася з плетеної з вербової. Найдорожчі прикраси були й суцільно металеві. На українських щитах очевидно не виображалися геральдичні знаки, як на європейських лицарських, проте вони були прикрашені набитими на їх цвяхами та бляшками. В цьому сенсі розуміємо й назву щитів „червленими” в Слові. Бо червленим називався і візерунчатий оксамит.

Зброя українського війська для нападу складалася з мечей, пізніше шаблів, списів та булав. Рідше згадуються келесі, це рідше бойові сокири.

Мечі були прості, з обох боків гострі, довгі до 1 мтр., та з клинком заширшки до 5 см. Держали з перехрестям та дблуком вгорі, в формі пласкої півкулі, бронзові, рясно орнаментовані ритиною та карбуванням. Піхви дерев'яні, обтягнуті сап'яном або оксамитом, з бронзовою або срібною конціркою долі, з окуттям по місяцях та кільцем вгорі для підвішування. Ці мечі 10-12 ст., визначного, своєрідного типу, знаходяться в могилах та в випадкових знахідках, майже виключно на Україні, де їх відомо цілих або в фрагментах, по музеях, вже понад 120. Почасті знаходили такі мечі в Надбальці, чому раніше вони й звалися „варязькими”. Але за останні часи накопичилося вже стільки матеріалу та відомостей про них, що вияв-

лене й точне їхнє походження з Франконії над Райном, звідки вони діставалися до Східної Європи торговельними шляхами по Дунаю та Балтійському морю. Арабський письменник того часу Ібн-Даст просто каже, що „Руси мають мечі франкського виробу”. Мечами тими користувалися князі, вояводи та витязі, і їх знаходять при похованнях значних людей біля давніх церков, як от у Києві, Галичі та інш., також в великих могилах ще дохристиянського часу, як от у Чорній могилі в Чернігові. Такі мечі прекрасного виробу та цілості, з вирівнюванням на клинках імя майстра „Ульфберт”, було знайдено на дні Дніпра в піску, біля Запоріжжя, також близько гирла Дніпра проти Херсону. Простіші мечі з гартваного заліза, на той же західно-європейський зразок, робилися й по більших виробничих осередках України ремісниками-бронниками, звідки на Україні збереглися й донині такі прикраси як Мечник, Лучник. З договорів кн. Олега та Ігоря з греками, з першої половини 10 ст., бачимо, що на мечях присягали слов'янські дружини, які всі були озброєні меча-

ми. В пам'яті народній на Україні меч зберігається в весільних звичаях, в піснях та казках.

Шаблі було принесено в Надчорноморські степи з Азійськими ордами це з 7 ст., ймовірно хозарами. Давніші шаблі були довгі, гострі лише з одного боку і ледве зігнути наприкінці, чим нагадували мечі вузький меч. Далі починають робити коротші та кривіші. Шаблі на Україні, як бачимо з великого археологічного матеріалу, були азійського, кавказького, а найбільше місцевого виробу, виключно з шабелю, та їхня форма, надавала їм більшу придатність до легкого бою, а простіше, місцеве виробництво, робило їх дешевими та більш приступними для ширших мас. Ці властивості шабелю обумовили їхню появу та розповсюдження в українському війську вже від 12 ст. та витиснення ними мечів, які найдовше трималися в вищих військових колах. Але до кінця військової доби меч повністю виходить з практичного ужитку і лишається хіба як святоточна зброя та традиційна ознака влади.

Списи завжди своїм пристосованістю для кіного бою,

легкому та дешевому виробництву, мали в українському війську масове розповсюдження, як те видно з даних текстів, мініятур та археологічних матеріалів. Спис в цілому називався в ті часи сулицею, від слов. пня сунути, або копієм, від пня копати і складався з дерев'яного ратища з металевим листовидного вістря на кінці. Вістря, площини або конічні до списів, як і краці мечів, робили з криці. Списами наносили перші удари з наскоку, як війська збивалися між собою. Далі билися шаблями та булавами. В окремих випадках, списи, кидали й ручно. Літопис переказує: „І зидшоа дравляне противні, снемшомася обома полками на скупь, суну копієм Святослав на древляни, і копілеті сквозі уши коневі і ударі в ноги коневі, був бо дітеск” (940). Під час походу Данила Романовича на ятвігів, „Один же воін управя десницю своєю і земь рогтицю із пояса своего, далече верг, срази князя ятвізького з коня своего і, летяща ему до землі, ізиде душа його з кровію во ад” (1256). В Литві, російських князівствах та в Європі тоді ж були розповсюджені різні

форми зброї в вигляді коротких списів з різними концінками, що уживалися піхотою. В рос. князівствах вони звалися рогатинами, совиами, протозанами, в Європі — алебардами, францисками, ангонами, глеветаблами і т. д. Вони мали бойові конціпки різної форми — з одноконними, подвійними та трійними клинками і живцями піхотою особливо в боях з ридарями. Тими списами збивали ридарів з коней, або стгали до долу списами з гачками-баграми. В бою при Грюнвальді (1410) якийсь піший литовець такою рогатиною ударив Великого Магістра Тевтонського ордену Фог-Валка в горло під шоломом, збив з коня і забив до смерті. Також були розповсюджені в російських князівствах для піхотою бою — бердичи, сокири з витягнутим понад держаком лезом, на довгом держаку. На Україні, завдяки кіному характеру війська, такої форми зброї ніколи не було. (Продовження буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОВОДА”

(Закінчення)

О. Іван Чинченко

ДВА ФАКТИ ПРО СОВЕТСЬКИЙ БЛАХМАН

2. Одеса спеціально для Еріо

1933 рік. По селах України та Північного Кавказу люди масово вмирали голодною смертю. За підрахунками науковців статистикі за роки 1932 та 1933 в Україні та Північному Кавказі вмерло від голоду одинадцять мільйонів осіб. По окремих селах не було кому закопувати трупи померлих. Не знаємо ми, чи знав світ про те жакливе, небувале в історії цих земель явище. Знаємо, що газети Польщі писали про той жах, але населення Польщі не вірило в правдивість того, вважали це за пропаганду.

В травні місяці того ж таки 1933 року до СРСР приїхав голова французького парламенту Еріо зі своєю дружиною, що була походженням росіянка (з Росії виїхала втікаючи перед більшовицями в 1919-1920 роках) і знала економічні відносини та життя населення в Росії до 1917 року. Як його „примали“ й дурили в Москві та інших містах Сов. Росії та України, автор цих рядків не має відомостей, зате маю повні й достовірні відомості, як французьких гостей дурили в місті Одесі, в Україні.

Перед приїздом Еріо до Одеси, бруд навколо і в середині головної станції Одеса був вищипаний, станція ззовні і всередині була розмальована. Стіни залу і коридорів прикрашувалися рідкісними і дорогими картинами, що на час перебування гостей в Одесі були перенесені в музеї міста Одеси. Зал і коридори станції „точили“ в зелені, спеціально перевезені з ботанічного саду університету. В ресторанах і буфетах на столах були „купш“ булочок, я'ясних і тютюнових виробів, різні фрукти і багато іншого, що від 1928 року для мешканців СРСР було „музейною рідкістю“. Ціни були доревольційні, тобто зменшені в 40-50 разів. В залах, на коридорах, на пероні станції було повно гарно одягнених людей, що, як і в Севастополі, були спеціально приготувані для цієї паради з спеціально довірених осіб — членів комуністичної партії та комсомолу. Так само як і в Севастополі там де мав бути гість з Франції, доступ туди був неможливий, поліція в цивільних одягах старанно охороняла вхід навколо нього.

Гості з Франції звичайно „відвідали“ і кінотеатр, і театр опери та балету, були на фабриках і в колгоспах, були в публичній школі і в Університеті, говорили з „робітниками“ і „колгоспниками“ (передатими комуністами) і зі „студентами“. Всі з особливим патосом розповідали про „радісне“ і „щасливе“ життя в СРСР, всі дякували „вождеві“, „вчителів“ і „батьків“, „товаришів“ Сталінову.

Але вершок усього являла комедія з церквою. Гості з Франції чували про переслідування релігії в СРСР та ліквідацію духовенства і руйнацію церков. Попросили „своєх добродіїв“ чи могли б вони відвідати церкву... звичайно і це їм пообіцяли. Запитували паню Еріо, яку б церкву вона хотіла відвідати, остання попросила Св. ято - Михайлівську манастирську церкву.

В 1933 році майже по всіх містах і селах церкви в Україні вже не існували. Духовенство було виарештоване, а частина його вже згинула мученицькою смертю. Церковні будинки здебільша були зруйновані. Манастирі від 1920-1925 років вже не існували. В Свято-Михайлівській м. а. на стірі при вулиці Чичковна 66 від 1922 року був студентський гуртожиток, а в Св. Михайлівській Церкві була бібліотека і студентська їдальня для студентів агрономічного факультету. За одну ніч все це було

перенесене в інше місце, десятки тисячі томів книжок були перенесені в інше місце, церква була реставрована, і призначені до залишалося, що тут останні одинадцять літ була бібліотека й читальня. І коли в призначений день гості прийшли до манастиря, в церкві священник відправив Службу Божу за всіма приписами і подробностями православної церкви. В церкві співав численний хор, до церкви „прийшло“ понад двісті „вірних“. Як у церкві (обслуга), так і на подвір'ї було понад сотню „ценців“ — студентів-комсомольців агрономічного факультету, передягнені в чернетий одяг...

Коли володарі міста провадили гостя з міста, попросили його записати свої враження про Одесу в книзі відвідувачів міста Одеси. Багато було написано, але кінець був який: все добре... але де б я не був і де б я не появлявся, то бачив одні й ті ж обличчя.

Самих тих осіб, що грали ролі і робітників і колгоспників, і студентів все те все не дивувало, бо вони були постійними особами в подібних комедіях, але комедією із „всиченком“ були вони самі здивовані. Як виявилось пізніше, ролі священника грав актор з Одеського драматичного театру, а хористами в церкві були хористи театру опери та балету.

Є вістки, що багато тих людей (комуністів і комсомольців), що роками грали ролі „щасливих“ і „заможних“ жителів СРСР в 1937-38 роках були заарештовані, і по них і слід загинув.

(Закінчення)

О. Тимошенко, архітект

ХМАРОДЕРИ І ІХ СТИЛЬ

Різні були ступені поінформованості у нас про Америку, але одне належно знав кожний ще до приїзду сюди, що тут існують хмародери. Певно, деякі європейські міста теж пишались своїми високими будинками, але висота їх, здається, не перевищувала 30 поверхів (маю на думці найвищий будинок в Антверпені). Варшава була горда з 14 поверхового будинку Prudential (до речі власність американського аскураційного товариства), Прага з 11 поверхового будинку „Пенсійного Уставу“, Харків дівстав від большевників дарунком у формі незаграбного комплексу, вищі частини якого доходили до 14 поверхів. Більше високих будинків, дякуючи більш толерантним будівельним законам, мала Бельгія (Брюссель і Антверпен). Там уперше прийшло мені зіткнутися з проєктуванням високих будинків (Будинок Союзу Сталевих Підприємців Бельгії, конкурсовий проєкт).

Не зважаючи на те, що Європа мала теж свої високі будинки, а сьогоднішній СРСР спішить теж з будовою хмародерів, які становлять собою невідлі копії перших американських хмародерів з псевдокласичними оздобами (дивись „Forum“ січня 1951), батьківщиною хмародерів є ЗДА. Небувалі розвії техніки при кінці минулого століття, різні сталеві конструкції та винахід у 1880 році електричних елеваторів дали можливість архітектам планувати високі будинки тим більше, що сильне подорожіння будівельних ділянок стимулювало по розвіязку також і фінансово. Першим таким будинком, де була застосована скелетова сталева

конструкція, був будинок на перехресті 5-ої авні та Бродвею, який побудовано в 1898 році. Тоді думали, що це буде найвища будова, але вже в 1913 році повстає будинок Вулворта на 58 поверхів. Яка була архітектура цих будинків? Від 1893 року (шікагської міжнародної вистави) в Америці переїм напрям копіювання класичної архітектури європейськими зразками.

Не дивлячись на блискучі спроби архітекта Л. Сулівана в Шікаго (1856-1924) створити дійсно сучасну і органічну американську архітектуру, незалежну від європейських традиційних забобів, даги теж вираз і архітектурну форму новій скелетовій конструкції — архітектурна реакція того часу, опираючись на авторитет європейської традиції, перемогла. Ця реакція, яка вбила Сулівана як архітекта і яка майже вбила Франк Л. Райта — сучасного найбільшого своєю оригінальністю і поступовістю архітекта Америки, а може й світу, трималася майже до 1930 року, а навіть тепер іноді можна на неї потрапити. Тому архітектурне оформлення хмародерів було цілком чуже модерній конструкції: це було обліплення сталевого скелету елементами історичних архітектурних стилів, переважно класичних, або готичних. Хоч іще під впливом ремієсценцій готичних, але вже під гаслом шукання нових доріг в архітектурі хмародерів пройшов конкурс на будинок шікагської Трибуни.

Перша нагорода дісталась Раймондові Гудові — пізнішому авторові інших нижче згаданих будинків, а друга — фінському архітектіві Е. Саарінен (помер 1950). Великий будівельний рух 1925-30 років залишав нам кілька вже сучасних архітектурних розвіязок, хоч може з досить заплізненими декоративними мотивами з-під впливу Арт Нуво. До найцінніших з того часу треба згадати будинок Daily News (42 вулиця Схід), де архітектура має акцент вертикальний (запозичений пізніше архітектіві Радіо Сіті) архітекта Раймонда Гудова. Того ж архітекта на західній стороні 42-ої вулиці — будинок видавництва McCraw Hill з акцентцією горизонтальною. Деякі будинки цього часу в погоні за рекордами досягли висоти, при якій реставістичні висоти поверхів вже стає сумнівною. Це напр. найвищий будинок світу Empire State Building (архітекти Shreve, Lamb & Harman) при 5-тій Евані і 34 вулиці, який має 102 поверхи та має висоту 1250 стіп (вежа Айфеля в Парижі — 984 стіп, Святий Петро в Ватикані — 448 стіп.). Слідуючий наступний висотою Chrysler Building має 77 поверхів та 1046 стіп висоти (архітект W. Van Alen). Один з найвищих будинків будинків Філадельфії „Philadelphia Saving Fund Society“ (архітекти Howe & Lescaze) мабуть наймодерні-

ший формою та найбільш зближений до модерної європейської архітектури 1930-их років, завдяки швейцарцю Lescaze.

Найбільший вплив на архітектуру хмародерів Америки мала колективна праця архітектів 1) Raymond Hood & Fouilhoux; 2) Reinhard & Hofmeister; 3) Corbet & Harrison, знана під назвою Radio City, комплекс хмародерів, збудованих для Рокефелера. Цікаво, що на запит до архітектів ЗДА в цьому році — яку будову вони вважають за найважливішу для американської архітектури, найбільше відповідей було: Radio City. Цікаво тут не тільки розвіязка поодиноких будинків, але й частина планування вертикального міста, теоретиком якого був європейець Corbusier, а ідеологічним противником американець Frank Lloyd Wright. Цей комплекс містить 30.000 людей в день у своїх бюро, має 3 театри, з яких найбільший — на 10.000 місць (найбільший у світі).

Найліпші сучасні скульптори Америки співпрацювали з архітектіві при декоративних окремих входи: Тут також вперше застосовано у великих масштабах садки на дахах цих будинків. Хмародери, про які згадуємо, це майже виключно бюрові будинки, але високі будинки застосовано теж для інших цілей, як готелі (Валдорф Асторія на Парк Евані), шпиталі, осідок стейтської влади (Lincoln, Nebraska), книгозбірні (Гувера в Станфорді, Каліфорнія), мешкальні будинки та інші.

Після другої світової війни повстають нові хмародери, але висота їх переважно обмежується до 40 поверхів, бо практика показала, що це найліпша висота для використання і сталевих конструкцій та з уваги на рентогенність. Один з перших будинків по війні Esso Building між 51 та 52-ю вулицями на захід від 5-ої авні (архітекти Carson & Lundin), хоч на зонві і продовжує традицію Radio City, але в трактуванні масиву та в своїх інтер'єрах більше модерний. Під впливом Radio City перебувають також інші повосні будинки — Mutual Life Insurance при 55 вул. та Бродвею, гірна копія — це будинок при Парк Евані 100 (40 поверхів) і будинок сталевих промислів в Пітсбургу (арх. Harrison & Abramovitz).

Більш оригінальний оформленням і деталями будинків алюмінієвого промислу тих же архітектів в Пітсбургу, де спробовано застосувати як найбільше алюмінію (вікна, зовнішні стіни під вікнами, стелі та інші деталі). Ці будинки, хоч і поважні розмірами, для розвитку нової архітектури мало що нового принесли.

Зате мусимо спинитись на трьох найбільш оригінальних будовах останнього часу, а саме: Будинок Секретаріату Об'єднаних Націй — 39 поверхів (колективна праця), будинок фірми Lever Brothers при 53 вулиці та Парк Евані в Нью Йорку, будинок лабораторій при фабриці Janson & Son вюхдзінзта Frank Lloyd Wright's. Кожна з цих будов цікава і приносить багато нового.

Будинок Секретаріату Об'єднаних Націй більше формально модерний своїм зовнішнім виглядом. Конструкція, опалення і вентиляція та вікна типові й для інших будинків. Новим є застосування скла для обкладки стін під вікнами. Шкіди цього будинку були опрацьовані колективом архітектів різних націй під загальним керівництвом американця Harrison'a (співтворця Radio City та інших хмародерів). В ідейних шіках приймали участь Corbusier (Франція), Niemeyer (Бразилія), Havlicek (Чехословаччина), Nowicki (Польща) та інші. Будинок цей цікавий загаль архітектів і на тлі його зав'язалась дуже жива дискусія (дивись листи Corbusier'a в „Architectural Forum“ листопада 1950 та „Progressive Architecture“ червень 1950), та його окрема книжка англійською мовою „Головна квартира ОН“.

В дискусії американських архітектів, улаштованій журналом „Forum“, багато говорилось про брак монументальності будинку, що репрезентує міжнародну організацію. Власне поняття монументальності та це до того монументальності сучасної дуже спірне та навіть потреба такої монументальності стоїть під сумнівом для багатьох сучасних архітектів. Багато говорилось про абстрактну монументальність будинку секретаріату. Радимо кожному, хто має змогу, набратись безпосередніх вра-

3 Театру

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

(Прем'єра Українського Професійного Театру в Нью Йорку 10 червня)

Там за Дунаєм за Дунаєм
Там знаєш в Бозий рай —
Побачить дай нам рідний край!

Ці нещодавно проказувані в п'єсі слова становлять водночас і ідею вісь і ключ, яким вона ось вже близько століття відкриває для себе серія українського глядача „Божий рай“ — в розумінні нашого люду, отого народного масиву, що не дав себе погнати історії, що перетривав усі бурі і лиха, трагедія й катастрофа аж до наших днів. Це відома праця на півночі української землі. Про такий ось „рай“ — земний і п'єдно — творчий, реальний і покищо недоскопий — мріяти намі предки, що їх частину доля закинула була в синій Дунай, у степі й плавні Добруджі; образ цього Божого земного раю і зараз невідступно стоїть перед очима мільйонів українців — так на Ватикані, як і в розсіянні по всіх усядах суших. І ця тут, цей потяг праці й волі, до продовження для Батьків і предків — є закордонною нашою невмирущою і сідлимим того, що ми — сини народу, що агору Аде, хоч був запертий в лок... „Пролог — не епілог“ (І. Франко)

Звернути увагу, що задунайська Україна — невідні закордонні — теж утворює за бракомто мабуть, не полюблять їх мрії про одчайдушні походи на турків та татар. Во минула вже в тім потреба, бо і свого часу ті походи та виправи не були лише молодіцьким героїзмом, виявом надіру біологічної сили, а пошили важливу національну функцію — обєргали вілну пращу своїх татів — українських селян і мшанців. І коли вони мають те, поруч кіє та сервіс також шибай та руйнує, — то це щоб мовити власне здобути і втримати для себе і своїх дітей той втрачений земний рай — вілну працю на рідній землі. Такий глибокий зміст п'єси „Запорожець за Дунаєм“ з і галереєю типів-персоналів, від Карася починаючи і синоголовим Проколом кінчаючи...

Як старий запорожець, що прові життя з січових походів, у товарстві таких, як він сам, боєвих лицарів Січі, Карась на сні мовив „грекосієський“ стан, включно з роліним вогнищем, де порядком його дружина Одарка, дивитись з чималого досю іронії й сатиричизму... Не в плеканні бо хлібо-робельських чеснот бачив він своє призначення — для нього найвища чеснота була і залишилась надаль — вояцька слава і болюе побратимство. Для нього роліне гілдо — жінка і хата — чи не тим найголовніше, що в ньому має захист-притулок донька боюного товариша-карася.

Ось така Одарка — правдива українська жінка-господарка, якаю показала її в насцені артистка Винниченко-Моголова. І грою, і голосними даними це була гідна дара Карасеві - Чолому. Ми лише хотіли б у деяких місцях вразити дициці та більшої „ліграності“ з оркестром.

Молодий козак Андрій і сиротадівчина Оксана — це коханці, що їх не мусить бракувати в кожному білому театральному дійстві. Во така й життя і виступи цих національних копанів не можуть завадити й виправити природних прав молодости. Проте на сцені ця пара була нерівна: в той час, коли в Оксані (артистка п-ні Роговська) відно мистецтва і його широким колом гомою перекопид від глибокої тути над власною сирітською долею скитальством на чужині до безпосереднього широго захвату й радості в привиду врах розширяє оброби волі і здійснення мрії, то Андрій (артист Ю. Ковалько) статика, хоч він і рухується і співає на сцені. Тому не перекопидо звучати його слова, що він з Оксаною оминуть турецьку придурливу сторожу і перепливуть синій Дунай. Скучай наручниками, він стоїть безжально, покорилий долі, і навіть загальна радість від почуття звитки про волю не зворушує його. Принаймні глядач цього не бачить. Кращий Андрій в часі молитви, хоч горішні ноти в сніп і тут не звучали в нього добре.

Султан (артист Л. Рейнорвич) і сцена виходу султана і вєлді за ним сцена його розмови з Карасем — безперечно на доброму рівні сценічної гри.

З „турецьких“ персоналів ще маємо Іванна (арт. І. Самокін), якому також не маємо що закинути, і Селих — Ага (арт. С. Гаррісон), що говорив місцями занадто тихо і його слова до більшости глядачів не доходили. Хочемо відзначити ще маленьку ролію старенького синоголового селянина (М. Магляр — керівник ансамблю); селянин, що не виступав, цей роліар заступив суверенити той справді влічюю молітованих настрій, який оховив усіх присутніх на сцені і передавався глядачам у салі, поодиначи їх у спільному глибокому почутті, важливого подихом Батьківщини.

Кілька слів про балет, оркестру, хор і декорацию. Валетну частину справив М. Воєно (він же і соліст балету, поруч з В. Лазаревичем і Д. Лі); керівник групових танців — І. Фієс. Уся балетна частина пройшла гарно, вилінявши загально захоплюючий ефект. Загалом упералась з музикою кієр оркестра під диригентством П'єр Кукловського, хоч і була помітна невинність певних місць. Зате слабо заперезентував себе хор — і співом і грою та загальним виглядом як група на сцені. Декорация роботи артиста-маліяра Якова Анчутіна, виконана „без хитрости лукавої“, гармонізувала до постави, наголошуючи мотив „рідного краю“. Наприкінці мусимо відзначити енергію керівника і адміністратора (М. Магляр і М. Радчук), що зуміли в привиду таких недержавних умов організувати театральномистецький ансамбль, стигнувши потрібних місць з різних околиць ЗДА і надихнувши їх вірою в успіх початого діла.

А. Юрчиак

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕПАРАЦІЯ КЛАСИКІВ ЛІТЕРАТУРИ

(Закінчення зі сторони 2)

найвищий над усіми. Ніхто не визнавав його — не було жодного дисциплінованого, прилізаного до нього людини, що як і в Севастополі, були спеціально приготувані для цієї паради з спеціально довірених осіб — членів комуністичної партії та комсомолу. Так само як і в Севастополі там де мав бути гість з Франції, доступ туди був неможливий, поліція в цивільних одягах старанно охороняла вхід навколо нього.

За Сибіром сонце сходить — Халцуні, не дрямайте! Та на мене, Кармелюка, Всею надію майте!...

Дикий, нестриманий голос трютив і ламав усе в кімнаті, виривався з тісних стін на простору, на стени, мов сама та давня, затоптана та в мури забита козацька воля... Закреготав зубами, тарухнув кулаком по столу. Посипались, забрлячали череп'я й склянки. Повернувся, шшов мовчки, повагом... І на спині шкарубився мундир на ньому, мов шкура на вовкові, накучився чуб, а на шії теліпався, розсунувшись, з'міяний шовковий галстук, як на бикові налігав. Намить усе в кімнаті занімало... Так закінчується оповідання „Інспектор“. Автор показав тут могутній вплив народної пісні, що наче „свшан-зілля“ переродила зачерствілу душу ренегата Воронок. Але Курашова вважає, що Васильченко виявив тут „нерозуміння національного питання“.

Отже виходить, що Курашова солідаризується з національною політикою царського уряду, та є й не дивно, бо теперішній большевиам цілковито переродився в великодержавний шовінізм! Один з найкращих творів Васильченка

„Роман“ не тільки не ввійшов у збірку творів 1949 року, але навіть і не згаданий у вступній статті. Та й не дивно, що цей твір також вважається тепер за „контрреволюційний“, бо він не відповідає теперішній політиці большев'яків в національному питанні. Натомість у 1929 році „Роман“ увійшов у „Вибрані твори“ Васильченка і про нього та про інші твори на тему національного питання в доревольційній Росії („На розкоші“, „Під школою“, „З дитячих вражін“) згадано також у вступній статті до видання 1929 року: „Поруч з питаннями соціального ладу Васильченко ставить питання національно-культурні: право користуватися своєю рідною мовою, право матросів в приватній для селян формі, право на використання скарбів народної творчості“. Так само і в „Літературній Енциклопедії“ про цей твір сказано так: „Роман“ — класическе изображение доревольційної русифікаторської школи на Україні. Ведовий, любознательний и умный мальчик, не сумевший преодолеть чужезычия, притрачается в врага школы“. Отже порівнюючи совєтські видання творів Васильченка та висловлювання про його творчість 1929 року, бачимо різку зміну в інтерпретації творчості, бачимо на цьому конкретному прикладі, як большевизм за 20 років еволюціонував в напрямку оосійського великодержавного імперіалізму і шовінізму. І відповідно до цього загального напрямку старанно фальсифікуються і препаруються видання класиків української літератури. Та як би не намагались большевики виколостати українських письменників, як би не намагалися причисати їх під своєю гребину, як би не намагалися втиснути творчість письменників в прокрустове ложе сучасної ідеології большевицького шовінізму, нічого з того не виходить: шило з мішка так і вилазить. І серед вбраних творів Васильченка 1949 року є твори, що викликають різку асоціації з сучасною большевицькою дійсністю. До них належить „Чайка“, де змальовано горе матері, яка думить за своїми сніжками, що гинуть у тюрмах за Шевченком ідеали. Таке й оповідання „На чужині“, де змальована руїна села, від'їзд селян на далеку чужину. А ліричний відступ в повісті „Широкий шлях“ хіба не злободенно звучить для нашої сучасності: „Україна... В одному вже

ЖОРСТОКІ СВІТАНКИ

РОМАН (у двох частинах)
кожна по 235 сторін, разом 470 сторін опрацьованих в твердій поліотній оправі.
Написав СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ.
Ціна \$3.25.
Замовлення враз з належністю слати до:
"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, 3, N. J.

THIRD ANNUAL PICNIC

sponsored by the
YOUNG WOMEN'S CLUB of the HOLY ASCENSION CHURCH
Sunday, June 24, 1951
at 3 o'clock
ON THE CHURCH GROUNDS, 675 So. 19th St., NEWARK, N.J.
Music by —
OLEY BROTHERS ORCHESTRA
Admission — — — — — 75 cents

РОЗШУК

ВОЖЕНА І ДАДА ТАРНАВСЬКІ пошукують Д-р ВІРОНА І ГРИНУ СІДЛЕРСЬКІХ. Зголоситися на адресу:

B. D. TARNAWSKA 3466 City Hall Montreal, Que., Canada.

Пошукує МИХАЙЛА І ОСИПА БОГДАНІК, котрі проживали до 1949 р. в Міттерсвіл, Австрія. Хто знає про них, або вони самі, прошу зголоситися до:

OSIP KYSEL, 224 E. 13th St., Apt. 6, New York, N.Y.

Пошукує рідних і знайомих з села Даринське, пов. Сніжк, а головою брата ІМІТРА ВОЗНИК з того ж села. Шукає Анна Возник, замужня Саган. Прошу писати на адресу:

GREGOR SAGAN, 325 Ave., E., Bayonne, N. J.

Пошукує свого брата АНДРІЯ НЛАДКУ, який вихав з Альберти до Америки до Портленд, Орегон. Хто знає про него, або він сам, прошу писати до:

PETRO HLADKY, New Kiew, Alberta, Canada. (Via Lavoy)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ВАКАЦІЙНИСЬКА

КІМНАТИ без або з прохарчуванням для проведення вільних днів та вакацій, лоджування та ловлення риби близько. Пишіть до:

LEON DYBAK, R. F. D. 1, Box 14, Ulster Park, N. Y.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF, 223 - 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C. Tel. GRamercy 7-7697

Острі в довготривалі недуги чоловіків і жінок. Шпирі. X-Ray. Родути жва лікуємо без операції. Переводимо аналіз крові для супутників дозволя. — Офісний годинник: Шодня від 10 рано до 6:45 вечорі. В неділі від 11 до 1. Повод. Етамінація \$3.00.

Д-р М. МАЙЗЕЛ лікує гострі і застарілі недуги чоловіків і жінок, шкірні, загальне ослаблення, нерва і міхури, ревматизм, переводить аналіз крові і сечі. Пропряк \$3.00.

107 E. 17th St., NEW YORK CITY коло 4-тої Евемо і Юніон Сквер. Годинник: Шодня 10-1 сполудня і 4-7. В неділі зачиново.

Dr. J. DERUHA 128 EAST 86th STREET New York City над станцією सबоево Лексингтон Евемо. Місце має осередке положення, доступне з усіх боків. Окремі ждальні для жінок. Ордунки в будні дні: 10-2 і 4-9 год. Особливо увагу звертає на недуги чоловіків і жінок, неправильності й ослаблення. Якщо маєте які труднощі зі здоров'ям тіла або ума, порадите мене з повним довір'ям. — Точні оглядини, виключаючи й перевірку крові, \$3. ПОКІНЧИВ СТУДІЙ В ЄВРОПІ.

ДЕЯКІ ФАКТИ ПРО НЕРВОВУ НАТУГУ І СПАННЯ

Чи вам знісно, що довгі безсонні й неспокійні ночі приходять часто від нервової натуги? Така безсонність забирає людину потрібну життєву силу і залишає її багато разів виснаженою й подратованою, а це більше причиняється до натуги. Звісно, що здоровий, спокійний сон можна часто осягнути без небезпечних ліків, коли облегчити нервову натугу. Одним ділямою радісною вистією, що це можна зробити заживанням нових чудових таблеток, які швидко віддають до життєвої загалу. Якщо оця вистія вас цікавить і ви відчуваєте, що такі таблетки вам допоможуть, ви можете дістати їх без лікарської рецепти, коли вишлете оцей варізок до: OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 158, Box 762, Peckskill, N. Y. Звідти пришлуть вам 100 таблеток за \$3.00. Хоч по виглядає дорого, однак на ліп припадає тільки три центи за одну таблетку. Отже це мала заплаата, якщо брати до уваги прислугу.

Якщо оця вистія вас цікавить і ви відчуваєте, що такі таблетки вам допоможуть, ви можете дістати їх без лікарської рецепти, коли вишлете оцей варізок до: OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 158, Box 762, Peckskill, N. Y. Звідти пришлуть вам 100 таблеток за \$3.00. Хоч по виглядає дорого, однак на ліп припадає тільки три центи за одну таблетку. Отже це мала заплаата, якщо брати до уваги прислугу.

УВАГА! Спеціальні ціни на СОЛОМ'ЯНІ НАПЕЛЮХИ від \$1.55 вгору. Імпортована панана від \$3.00 вгору. капелюхи з бангораш (іх можна мити) від \$1.94 вгору, як рівнок легкі літні ФЛІБОВИ капелюхи по приступних цінах. Відновлюємо куплені у вас капелюхи. ПРОДАЄМО ПШОВКИ КРАВАТКИ, ПАСИ І ШЕЛКИ. (Говоримо по українськи) DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY (Між 2-ою і 3-ою Евемо.) — Телефон: GR 5-3733. Відкрито в п'ятницю до 9-ої, в суботу до 10-ої год. ввечорі.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Зібраний відділів УНСоюзу

Збори відділів УНСоюзу в Нью Йорку дня 1. червня 1951 в домиці в домиці католицьких ветеранів. Присутніх було 20 осіб, заступників 8 відділів. Програма зборів: 1. Справи організації, 2. Справи кунни Народного Дому, 3. Плани праці на будуче.

Присутній на зборах заст. голови УНС п. П. Лисогір зложив привіт і порушив справу американсько-української молоді, яка повинна б'ється інтересуватися працею, зв'язаною з її членством в УНС. Місто-голова висловив свій погляд на систему, яка на його думку, не зовсім відповідає в організуванні молоді. На тій точці розвела дискусія, в якій можна було вичути думку, що м'ожливо мала свої окремі відділи і ними управляла. Справа молоді з пекучи не лишень в УНСоюзі, але і в шлім громадянстві, бо ми з сіднами, як вона постійно віддалюється від нашого громадянського життя. Дуже жива дискусія вивчалася над справою кунни Народного Дому в місті Нью Йорку. Присутній на зборах голова Комітету Народного Дому, інж. М. Делкалок, якого представив п. П. Кучма, відчитав старанно опрацюваний реферат, який вказав хід праці над придбанням культурного осередка для десятка тисяч українців і їх організації на терені Нью Йорку. Після реферату вивчалася дискусія, в якій забирали голос д-р Коваль (М. Малетич, Г. Лучачко, м-р Гутлевич, В. Хоміцький, авд. Н. Гаврилюк, д-р С. Демидчук, п. Кифор і прочі). Дискусія велась не над потребою Народного Дому, над методами, як роздобути гроші і як забезпечити вдержання того дому. Як значимо думки були різні, а вислідом обширної дискусії була одностайно ухвалена представники Союзових відділів дати Комітетові моральну і матеріальну піддержку в його праці при надбанні Народного Дому в Нью Йорку. Присутній УНС взяли на себе обов'язок пропагувати справу Народного Дому не лише між своїм членством, але серед всього українського громадянства взагалі.

При кінці голова Комітету відділів УНС п. Кучма підвів справу відбудови зборів відділів УНС. Фактом є, твердив передсідний, що фреквенція членів, які являються на місцевих зібраннях, замість зростати — постійно падає. В дискусії чути було голоси, що ті збори неінтересні особливо для членів з нової імміграції. А деякі висловлювали думку, мовляв як член заплатив вкладку то і виконав свій обов'язок. На ті замітки дала відповідь Марія Демидчук, секр. зборів. Вона коротко перейшла культури надбання і праці.

РІЗНІ ОГЛОШЕННЯ

ВЕЛИКИЙ ШПИТАЛЬ. САНАТОРІЯ. ПОШУКУЄ ПОМИЩЕННЯ для медсестер („ворсок“), прибиральниць („портерок“) і робітниць до кухні. Помішниця степт мусять розуміти троха англійську мову. Платня, кімната й харчі. Ліс, озеро, чудове повітря і добре сполучення з повітряним містом. Зголосуватися до: Mrs. DAVEDOFF Pinehaven Sanatorium Pinewald, N. J.

ПОДЯКА

Почувасмося до милого обов'язку зложити сердечну подяку п. І. Сидорові, 2555 — 35th St., Astoria, L. I., N. Y., та іншим колишнім парафіанам нашого Ватька, бл. п. о. Володимира Яцишина з села Голешів, Зах. Україна, за визначну моральну й матеріальну допомогу, яку виявили наші Мамі, Олені Яцишині, і нашій Нані, Евдоні Микитині, при їх прибуті з Європи до Нью Йорку. Хай Веснишній відплатить Вам, Дорогі Земляки, десятикратно за Ваше добре й благородне шире-українське серце! Клівленд, у червні 1951. Катруся Яцишин-Шокалюк, дочка. Антін і Носафат, Яцишини, сини.

ПЕРЕВІЗ

пасажирів, пакунків і речей у місті, поза місто і на дальшу віддалу. ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ. Голоситися: 6-10 ранку і 6-10 веч. Телефон: CV 9-7879 M. SHULGIN TRANSPORTATION 2066 Anthony Ave., N. Y. 57, N. Y.

ПРИ ЗМІНІ МЕНІКАННЯ В НЮ ЙОРКУ АБО ПЕРЬСЕЛЕННІ ДО СТВЕНТІВ

NEW YORK PENNSYLVANIA NEW JERSEY-CONNECTICUT КЛІНЧТЕ УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО В. Е. ВОГАЧЕВСЬКОГО 208 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

СВЯТО В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Також і цього року українська громада в Бунсакет святкувала роковини в честь найбільшого сина України, Тараса Шевченка. Свято влаштувано в неділю, 25-го березня ініціативною й старанним укр. православної парохії св. Михаїла, та з поміччю Відд. 206 УНС, Союзу Українок, Сестричтва, Содаїтї, Мужеського Хору „Бандура“, Міш. хору „Волни“ і Рідної Школи. Свято розпочалося відправленням

ІРИНА АРТИМ ПРОЩАННЯ ЗБІРКА ОГУВІДАНЬ в колорійній оцінці Сторін 100. Ціна 35 ц. Замовлення слати до: „СВОБОДА“ Р. О. BOX 348, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИ ЗМІНІ МЕНІКАННЯ В НЮ ЙОРКУ АБО ПЕРЬСЕЛЕННІ ДО СТВЕНТІВ NEW YORK PENNSYLVANIA NEW JERSEY-CONNECTICUT КЛІНЧТЕ УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО В. Е. ВОГАЧЕВСЬКОГО 208 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

УВАГА! Спеціальні ціни на СОЛОМ'ЯНІ НАПЕЛЮХИ від \$1.55 вгору. Імпортована панана від \$3.00 вгору. капелюхи з бангораш (іх можна мити) від \$1.94 вгору, як рівнок легкі літні ФЛІБОВИ капелюхи по приступних цінах. Відновлюємо куплені у вас капелюхи. ПРОДАЄМО ПШОВКИ КРАВАТКИ, ПАСИ І ШЕЛКИ. (Говоримо по українськи) DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY (Між 2-ою і 3-ою Евемо.) — Телефон: GR 5-3733. Відкрито в п'ятницю до 9-ої, в суботу до 10-ої год. ввечорі.

18 Японців Ще Не Вірять В Закінчення Війни

Агама, Гуам, 18. червня. — На віддаленому острові Анатанга перебуває ще озброєних японців кулеметом 18 японських воєнків, які не хочуть повірити, що війна на Падіфіку вже закінчилася та що Японія ту війну програла. Тільки один з війнків, колишній інженер японської імперіальної флотії, нарешті повірив та вийшов з укриття, здаючись американцям. Всі ці воєнки належать до залоги одного з затоплених підчас війни японських кораблів. Іх усіх було 33, але всімох вони самі вбили, як ті виявили бажання здатися американцям, а інші померли з інших причин. Щоб переконати всіх цих недовірливих, що війна справді давно скінчилася, американці залишили для них 200 листів від їх жінок, матерей та рідних, в яких ці роз'яснюють ім зміни, що заіснували від 1945 року.

понадши місцевим парохом, о. С. Голуток, з участю муж. хору „Бандура“ під кер. п. П. Марцінока. Концертна частина програми почалась безперервно на парафіяльній салі відпіванням американського гімну і „Заповіту“. Іван Козольський, привітавши святкову громаду підкреслив, що ми, українці в цей прикий і тяжкий час для нас, повинні шукати в словах нашого Пророка й Гетьманів роз'яснення, які сьогодні поставили перед Україною та українським народом. Хор „Бандура“ відпівав дві пісні: „Народна нічка“ Гайворонського і „Встає мара зра лиму“ — Кошиця. Сопранові соли: „Ой одна я, одна“ муз. Павла Печеніго Углицького. „Враждо неба і землі“ Аргімовського та „Синя чічка“ Гайворонського, були відпівані панено Надією Голуток. Діти Рідної Школи, під проводом п. парох, відпівали ряд пісень та виголосили відповідні до свята декламції. Громада нагородила маленьких рясницями олесками, додаючи ім охоти далі брати участь в житті церкви. Набавленою точкою програми була голуба промова проф. Михайла Ветухова, голови УВАН в ЗДА. В дуже цікавій і цінній промові, шановний бесідник зазначив, що ми українці щойно почали пізнавати й розуміти свого великого Пророка. Сьогодні ми свідками подій на Україні, про що писав Шевченко сто років тому. Здійснюється прощання з його! Промовчє закінчив реферат тим, що прийде світлий час, коли проженеться ворог України і не буде там „лілля, ні пана“ ні москаля-комуніста, а будуть тільки вільні люди у вільній країні, в якій оживе слава — Слава Україні! Мішаний хор „Вони“ під проводом о. С. Голутика, відпівав три пісні: „Думи мої“ — Воробєвичка, „Садок вишневий“ — Кириченка, та „Учітеся, брати мої“ — Котка. Перод закінчення був поставлений живий образ „На могилі Тараса“ укладу пані Кароліни Микитин. Сцена представляла могилу Шевченка, до якої приходять дівчинка-сирота і молиться за кращу долю України. В часі молитви повставив дух Шевченка й благословив її та весь український народ. Дуже гарно й чутило роллю дівчинки-сироти відіграла Анна Рогожинська. Кінцеве слово виголосив п. Дмитро Ясінчук.

В часі перерви у програмі переведено збірку на „Народний фонд“, жертви, які зложили наступні: \$5: Микола Глядиш ст.: \$3: Палло Тянїк; по \$2: М. Карас, П. Медисський, П. Тепер, М. Кінаш, К. Микитин, М. Коперінок, Д. Ясінчук, І. Козольський, І. Гуцаль, І. Ключован, К. Каролішин, М. Литвинєв, Р. Борис, І. Затонський, Г. Тепер, Н. Марцінока, М. Кінаш, П. Марцінока, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Марцель, І. Грядок, О. Чубай, О. Козольський, Т. Чагарин, М. Михалюк, С. Самборський, М. Бардичевський, М. Чагарин, Кость Корнійський, М. Камфорник, А. Рапко ст., п-ні Марцінока, А. Клопан, п-ні Заріна, Іванович, К. Войко (Прова), п-ні Гречук, А. Рубак, А. Комар, І. Водлар, О. Рекрут, п-ні Комуніцька, П. Винковський, Лех, І. Околіта, М. Прокопівський, П. Ремінік, А. Пророковський, І. Назарик, В. Орловський, Г. Глинка, В. Кучеряк, Ю. Самборський, П. Демчук, С. Суліма, п-ні Ремінік, П. Гафійчук, п-ні Колісник, С. Павлішин, А. Глядиш, п-ні Мар